

บทที่ 1

บทนำ

1. บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ความสัมพันธ์ระหว่างการออม การลงทุนและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจ กล่าวคือการออมเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดความสามารถในการลงทุนและการผลิตของประเทศ ซึ่งจะส่งผลถึงการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยตรง จากการศึกษาสัดส่วนมูลค่าการออมและมูลค่าการลงทุนในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ได้พบว่ามีช่องว่างการออม - การลงทุนต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (gross domestic product:GDP) คือ การออมไม่เพียงพอกับระดับการลงทุน (saving - investment gap) อย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี 2533 จนถึง 2540 ถึงแม้ว่าในปี 2541 การออมจะมีมากกว่าการลงทุน แต่ก็ถือว่าเป็นกรณีไม่ปกติ เนื่องจากมีวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง มีการหดตัวของการลงทุนอย่างรุนแรงทำให้มีการออมเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากการที่ประชาชนระมัดระวังการใช้จ่ายมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่ประเทศไทยประสบวิกฤติการณ์ทางการเงินอย่างรุนแรงเมื่อปี 2540 ภาครัฐได้ดำเนินมาตรการแก้ไข ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้มาตรการที่เข้มงวดเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจมีเสถียรภาพและเพื่อฟื้นฟูความเชื่อมั่นที่มีต่อระบบการเงินและเศรษฐกิจไทยให้กลับคืนมา โดยการดำเนินนโยบายอัตรา ดอกเบี้ยสูง เพื่อให้ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุล อัตราเงินเฟ้อลดลง ฐานะเงินสำรองระหว่างประเทศมั่นคง และค่าเงินบาทมีเสถียรภาพมากขึ้น จากมาตรการดังกล่าวได้ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศประสบภาวะชบเซาอย่างรุนแรง มีการเร่งรัดให้ชำระหนี้คืนสถาบันการเงินทั้งในและต่างประเทศ ทำให้ภาคธุรกิจขาดสภาพคล่องทางการเงิน นำไปสู่การขาดความเชื่อมั่นทางธุรกิจ ทำให้ธุรกิจได้รับเครดิตทางการค้าลดลง มีผลให้มีการเลิกจ้างงานและเลิกประกอบกิจการ ผลกระทบที่เกิดขึ้นดังกล่าว ได้ทำให้มูลค่าการลงทุนในปี 2541 ลดลง มูลค่าเงินออมเพิ่มสูงขึ้น เพราะประชาชนระมัดระวังการใช้จ่าย และประชาชนที่ถูกเลิกจ้างงานนำเงินที่ได้จากการเลิกจ้างงานต้องเก็บออมเงินไว้ใช้จ่ายยามจำเป็น

ในกรณีของประเทศไทย การขาดดุลเงินออมหรือการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดมีแนวโน้มรุนแรงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมาเศรษฐกิจมีการขยายตัวสูง มีการลงทุนมากจนการ

ออมไม่พอเพียง รองรับการขยายตัวของการลงทุน จากการขยายตัวของการออมในประเทศที่เติบโตช้ากว่าการลงทุนในประเทศ จะเกิดช่องว่างที่เรียกว่า “ช่องว่างการออม - การลงทุน” ทำให้การพัฒนาประเทศต้องอาศัยแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับการลงทุนบางส่วนที่เกิดขึ้น ก่อประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจน้อย ซึ่งทำให้ประเทศต้องมีหนี้สินต่างประเทศมากขึ้น ในที่สุดปัญหาหนี้สินจะรุนแรงมากขึ้น ดังเช่นปัจจุบันทำให้มีการประนีประนอมหนี้ระหว่างลูกหนี้กับเจ้าหนี้ทั้งในประเทศและต่างประเทศเป็นจำนวนมาก จากปัญหาดังกล่าวมีผลให้การแก้ปัญหาความเชื่อมั่นและเสถียรภาพต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ต้องใช้มาตรการทางเศรษฐกิจที่รุนแรงในการแก้ปัญหาค่าเงินบาทเสถียรภาพ ส่งผลกระทบต่อประชาชนในประเทศไทยโดยตรง

ตารางที่ 1 ช่องว่างการออม-การลงทุน

(หน่วย : ร้อยละ)

สัดส่วนต่อ GDP	2532	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541
มูลค่าการลงทุน	30.6	40.4	38.0	39.9	40.0	40.3	41.6	41.7	35.0	23.8
มูลค่าการออม	26.9	33.0	29.4	33.9	34.3	34.7	33.6	33.6	32.9	36.1
การออม-การลงทุน	-3.7	-7.4	-8.6	-6.0	-5.7	-5.6	-8.0	-8.1	-2.1	12.3

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย. ฝ่ายวิชาการ (2542)

ตารางที่ 1 ได้แสดงให้เห็นถึงช่องว่างการออม - การลงทุนติดต่อกันหลายปี ก่อให้เกิดปัญหาความไม่สมดุลของการออมและการลงทุนในประเทศ รัฐบาลจึงได้ออกมาตรการแก้ไขและส่งเสริมการออมขึ้นหลายมาตรการ เช่น การออมเงินระยะยาวที่ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ การออกพันธบัตรรัฐบาล การใช้เครื่องมือทางการเงินของสถาบันการเงิน และการกำหนดวันออมแห่งชาติ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนมีการออมมากขึ้น โดยเน้นผ่านระบบสถาบันการเงิน ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน เป็นต้น

ปัญหาการออมของประเทศ ซึ่งไม่เพียงพอต่อการลงทุน เป็นปัญหาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก และรัฐบาลไม่สามารถแก้ไขได้ จึงให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาระยะยาว โดยพยายามรณรงค์ให้ประชาชนมีการออมเพิ่มมากขึ้น วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ก็เป็นหน่วยงานหนึ่งของภาครัฐ ซึ่งมีข้าราชการกลุ่มหนึ่ง ทำหน้าที่สอนนักศึกษาที่จะออกไปประกอบอาชีพในสังคม ถ้าข้าราชการกลุ่มนี้ได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการออมที่ดีแล้ว ก็จะกระจายความรู้ความเข้าใจนี้ออกไปสู่ประชาชน ทำให้

ประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจดี และมีรายได้ประชาชนต่อหัวสูงขึ้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะทำการศึกษา เพื่อทราบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่เป็นอย่างไร

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการออมของข้าราชการวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

- การศึกษานี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ดังนี้
- 1) สามารถใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมการออมของข้าราชการวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่
  - 2) สามารถนำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลแนวทางในการกำหนดเป้าหมายของสถาบันการเงิน

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตการศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง คือข้าราชการวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งหมด 184 คน

1.5 นิยามศัพท์

ข้าราชการ หมายถึงผู้ปฏิบัติราชการในส่วนราชการ บุคคลซึ่งรับราชการ โดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณรายจ่าย

ข้าราชการครู หมายถึงผู้ปฏิบัติราชการในส่วนราชการ บุคลากรวิชาชีพ ซึ่งทำหน้าที่หลักทางการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน

ข้าราชการพลเรือน หมายถึงผู้ปฏิบัติราชการในส่วนราชการ และการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติให้รับราชการ โดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณรายจ่าย หมวดเงินเดือนใน ทบวงกรมฝ่ายพลเรือน

รายได้ของข้าราชการ หมายถึงรายได้ของข้าราชการที่ได้รับในรูปตัวเงิน (money income) เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าไร เงินโอน ดอกเบี้ย เงินปันผล โบนัส และค่าล่วงเวลา เป็นต้น

รายจ่ายของข้าราชการ หมายถึงรายจ่ายของข้าราชการที่ได้จ่ายในรูปตัวเงิน (expenditure) เช่น รายจ่ายในการอุปโภคและบริโภคสินค้าและบริการต่าง ๆ โดยไม่รวมรายจ่ายในลักษณะออมทรัพย์ เช่น การถือสินทรัพย์ทางการเงินรูปแบบต่าง ๆ การสงเคราะห์ เป็นต้น

เงินออม หมายถึง ผลต่างระหว่างรายได้กับรายจ่ายในการบริโภค

กลุ่มออม หมายถึง กลุ่มที่ตัดสินใจออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน

กลุ่มไม่ออม หมายถึง กลุ่มที่ตัดสินใจไม่ออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved